

НЕСБЪДНАЛОТО СЕ ДРУГО

Иван Русков

По първоначално намерение, в текста трябваше да се разгледа въпросът за идентитета на личност и етнос в творчеството на Яворов на базата на концепции, които демитологизират идеологемите на езика и изкуството като интегративи, респективно като основни конструкти в историко-културния ареал. В интертекстуален план това означаваше да се проследи интерпретацията на другостта: от другостта като знак за агресия, потисничество, асимилация до другостта като знак за величие, просперитет, престижност; да се проследи как страхът от Другия се заменя с *желанието* да си Друг.

Да бъдеш друг, от една страна, като желание за подмяна на етническия идентитет, а, от друга, като иронична и/или агностицистична дистанция към своето аз и към ред културноисторически реалии. Защото традиционното доволство от “нашето” като териториална и духовна наличност се конфронтира с тезата, че българско изкуство всъщност няма, щом на този език не е творил поне един гений, и следователно няма какво да оправдае съществуването на народността и на самия език. Накратко, ако според обичайните идеологеми *езикът*, (на който ставали и стихове и който е арфа и меч в ръцете на майстора художник) и *географско-историческата* територия, (като даденост, която трябва да се “пази”, защото тя самата на свой ред, ведно с езика, ни е “опазила”; приоритетът на някои престижно конотирани реалии-емблеми от нея няма защо да се изтъква отново) идентифицират и репрезантират националността, то срещуположните тезиси парадоксално преобръщат мисловния модус: изкуството дава идентитета на една националност, респективно оправдава съществуването ѝ (легитимира я), оправдава наличността на този език; но не кое да е изкуство, а изкуството на гения. Всичко написано от творците ни обаче жаргонизира езика (в по-широк смисъл това означава, че изкуството въобще е несъщностно). Изкуството ни следователно все още няма нито своето изкупление, нито своето възкресение. То няма своето летоброеие, няма конституиращата го отправна точка (етнобитието също). На съществуващото до момента се отрежда статут на неслучило се друго - *то е*, доколкото *не е*, каквото трябва да е... но тъкмо неслу-